Dua Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dua Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20230

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Dua Tutum Ölçe?i (DTÖ), bireylerin dua etmeye yönelik tutumlar?n? psikometrik olarak ölçmek amac?yla 2014 y?l?nda Ahmet Albayrak, Yusuf Acuner ve Bü?ra Yüce Seyhan taraf?ndan geli?tirilmi? bir araçt?r. Ölçek, duaya dair bili?sel, duygusal ve davran??sal boyutlar? kapsayan çok boyutlu bir yap?y? hedeflemektedir. Toplam 34 maddeden olu?an bu ölçek, üç ana alt boyuta ayr?lm??t?r: **Amaç**, **S?kl?k** ve **His ve ?uurluluk**. Yap?lan geçerlik ve güvenirlik çal??malar?, ölçe?in yüksek düzeyde iç tutarl?l??a ve sa?lam faktör yap?s?na sahip oldu?unu göstermi?tir.

Ölçek, cevaplay?c?lar?n tutumlar?n? 5'li Likert ölçe?i (1=hiç uygun de?il - 5=çok uygun) üzerinden de?erlendirmesine olanak tan?r. Cronbach Alpha katsay?s?n?n 0.94 gibi yüksek bir de?erde hesaplanmas?, DTÖ'nün psikolojik ara?t?rmalarda kullan?labilirli?ini güçlü bir ?ekilde desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler

Dua, Tutum, Ölçek Geli?tirme, Psikometri, Faktör Analizi, Güvenirlik, Geçerlik, Din Psikolojisi.

Yazarlar

Ahmet Albayrak, Yusuf Acuner, Bü?ra Yüce Seyhan.

Amaç

Dua Tutum Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin dua etme prati?ine ve bu prati?e yükledikleri anlama dair tutumlar?n? ölçmek için geçerli ve güvenilir bir enstrüman sunmakt?r. Bu ölçek, özellikle din psikolojisi ve sosyal bilimler alanlar?nda, bireylerin manevi ya?amlar?n?n önemli bir parças? olan dua ile ili?kilerini derinlemesine incelemeye yönelik bilimsel veri toplama ihtiyac?na cevap vermektedir.

Ölçek geli?tirme süreci, duan?n sadece bir davran??sal eylem olmaktan öte, ayn? zamanda güçlü bili?sel ve duygusal bile?enlere sahip bir tutum oldu?unu varsayarak, bu farkl? boyutlar? ayr??t?rarak ölçmeyi hedeflemi?tir. Bu sayede ara?t?rmac?lar, duan?n farkl? yönlerinin psikolojik iyi olu? veya di?er de?i?kenlerle ili?kisini daha net analiz edebilmektedir.

Yap?

Dua Tutum Ölçe?i, teorik olarak üç temel alt boyutta kavramsalla?t?r?lan dua tutumunu ölçmektedir. Bu çok boyutlu yap?, bireyin dua etme motivasyonunu ve deneyiminin kalitesini kapsamaktad?r. Ölçek toplam 34 maddeden olu?ur ve bu maddeler a?a??daki boyutlara da??lm??t?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Amaç Boyutu (12 Madde): Bireyin dua etme nedenlerini, beklentilerini ve duaya yükledi?i anlam? (örne?in, ?ükür, dilek, s???nma) ölçer. Bu boyut, duan?n bili?sel ve motivasyonel yönünü temsil eder.
S?kl?k Boyutu (11 Madde): Bireyin dua etme davran???n?n düzenlili?ini ve yo?unlu?unu ölçer. Bu, duan?n davran??sal bile?enini yans?t?r.
His ve ?uurluluk Boyutu (11 Madde): Bireyin dua ederken ya?ad??? duygusal yo?unlu?u, manevi fark?ndal??? ve içtenli?i ölçer. Bu boyut, duan?n derinlik ve kalitesine odaklan?r.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak incelenmi?tir. Faktör analizi öncesinde veri setinin uygunlu?unu de?erlendirmek için yap?lan testler güçlü sonuçlar vermi?tir. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterlili?i de?erleri, ölçe?in faktör analizine mükemmel derecede uygun oldu?unu göstermi?tir. Birinci uygulama için KMO de?eri **0.927**, ikinci uygulama için ise **0.960** olarak hesaplanm??t?r.

Her iki uygulama için de Bartlett Testi sonuçlar? istatistiksel olarak anlaml? bulunmu?tur ($p < 0.05$). Bu durum, maddeler aras?ndaki korelasyonlar?n faktörle?tirme için yeterli oldu?unu do?rulamaktad?r. Faktör analizi sonucunda elde edilen madde yükleri **0.365 ile 0.792** aral???nda yer alm??, bu da tüm maddelerin ilgili faktöre güçlü ve kabul edilebilir bir katk? sa?lad???n? göstermi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l???, Cronbach Alpha iç tutarl?k katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Dua Tutum Ölçe?i'nin geneli için hesaplanan güvenirlik katsay?s? **0.94** olup, bu de?er ölçe?in mükemmel düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Alt boyutlar baz?nda hesaplanan Alpha katsay?lar? da yüksek güvenirlik düzeylerini korumu?tur: **Amaç** boyutu için **0.88**; **S?kl?k** boyutu için **0.87** ve **His ve ?uurluluk** boyutu için **0.87** olarak bulunmu?tur. Bu sonuçlar, her bir alt boyutun kendi içinde homojen ve güvenilir ölçümler sa?lad???n? göstermektedir.

Faktör Analizi

Yap?lan aç?mlay?c? faktör analizi (AFA), ölçe?in teorik beklentilerle uyumlu olarak üç faktörlü bir yap?y? destekledi?ini ortaya koymu?tur. Bu üç faktör, ölçe?in yap?sal geçerli?ini sa?lamla?t?ran temel bile?enlerdir. Madde yüklerinin da??l?m? ve KMO de?erlerinin yüksekli?i, ölçe?in psikometrik aç?dan güçlü bir yap?ya sahip oldu?unu teyit etmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Type: Geli?tirme (Development)

Format: 3 alt boyut ve 34 maddeden olu?an öz bildirim ölçe?i.

Language Available: Türkçe.

Population Group: Yeti?kinler.

Age Group: Çal??mada özel ya? grubu belirtilmemi?tir.

Population Details: Ölçek, akademik çal??mada kullan?lan örneklem grubu üzerinde geli?tirilmi?tir.

Test Methodology: 5'li Likert Ölçe?i (1=hiç uygun de?il - 5=çok uygun).

Anahtar Kelimeler

Dua Tutumu, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik, Amaç, S?kl?k, Dini Tutum.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: aalbayrak@erciyes.edu.tr (Sorumlu Yazar Ahmet Albayrak)

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?ildir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Dua Tutum Ölçe?i'nin geli?tirme çal??mas? 2014 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için gerekli izinler ve olas? ücretlendirme bilgileri hakk?nda en do?ru ve güncel bilgiye ula?mak için sorumlu yazar Ahmet Albayrak ile ileti?ime geçilmesi önerilmektedir.

Kaynakça

Albayrak, A., Acuner, Y. ve Seyhan, B. Y. (2014). Dua Tutum Ölçe?i Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Uluslararas? Sosyal Bilimler Dergisi, 34*, 365-372.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

The original PDF can be downloaded here: dua-tutum-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Dua Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

3 alt boyut.34 maddeden olu?ur.

Amaç (12 m)

S?kl?k (11 m)

His ve ?uurluluk (11 m)

ARABPSYCHOLOGY.COM